

KƏND TƏSƏRRÜFATI

2024

№ 7

İyul

Aylıq
İnformasiya
Bülleteni

İSTEHSAL GÖSTƏRİCİLƏRİ

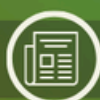
TOPDANSATIŞ QİYMƏTLƏRİ

İXRAC GÖSTƏRİCİLƏRİ

DÖVLƏT DƏSTƏYİ

XƏBƏRLƏR

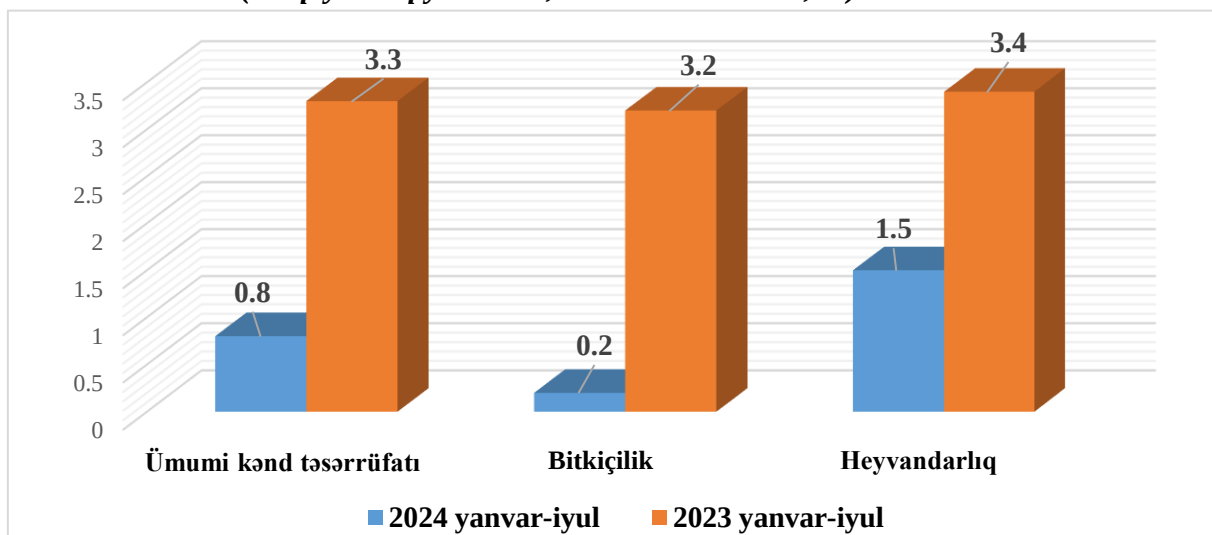

KƏND TƏSƏRRÜFATI

sahəsi üzrə istehsal göstəriciləri

✚ 2024-cü ilin yanvar-iyul ayları ərzində kənd təsərrüfatı məhsullarının ümumi istehsal həcmi ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0.8 faiz artıb (**Şəkil 1**).

Şəkil 1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının fiziki həcm indeksi
(müqayisəli qiymətlərlə, əvvəlki ilə nəzərən, %)

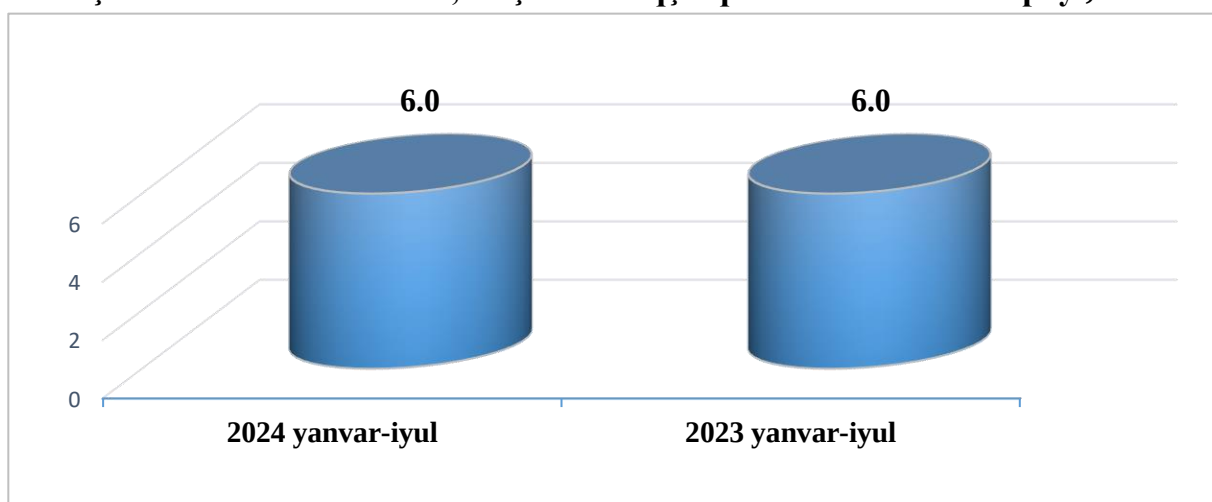

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

✚ Kənd təsərrüfatı məhsullarının ümumi istehsal həcminin dəyəri faktiki qiymətlərlə 7508.2 milyon manat təşkil edib ki, bunun da 48.9 faizi (3671.4 milyon manat) heyvandarlıq sahəsinin, 51.1 faizi (3836.8 milyon manat) bitkiçilik sahəsinin payına düşüb.

✚ 2024-cü ilin yanvar-iyul aylarında kənd təsərrüfatı, meşə və balıqçılıq sahəsində yaradılan əlavə dəyərin ÜDM-də payı 6.0 faiz təşkil edib (**Şəkil 2**).

Şəkil 2. Kənd təsərrüfatı, meşə və balıqçılıq sahəsinin ÜDM-də payı, %

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

✚ 2024-cü ilin yanvar-iyul aylarında yun, barama, günəbaxan, kartof və üzüm istisna olmaqla bütün kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsal həcmi artıb (*Cədvəl 1*).

Cədvəl 1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı

Məhsulun adı	Ölçü	Yanvar-iyul 2024	Yanvar-iyul 2023	Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbəti, %-lə
Ət (<i>diri çəkiddə</i>)	min ton	331.2	327.0	101.3
Süd	min ton	1,312.0	1,305.8	100.5
Yumurta	mln. ədəd	1,385.9	1,305.1	106.2
Yun	min ton	14.2	14.4	98.4
Barama	ton	239.4	356.6	67.1
Taxıl, qarğıdalı ilə	min ton	2,935.5	2,901.5	101.2
Günəbaxan	min ton	1.8	2.9	64.1
Şəkər çuğunduru	min ton	22.0	9.0	244.4
Tütün	ton	1,792.2	1,753.1	102.2
Kartof	min ton	598.6	664.9	90.0
Tərəvəz	min ton	1,245.7	1,242.8	100.2
Bostan məhsulları	min ton	429.0	388.8	110.3
Meyvə və giləmeyvə	min ton	331.1	314.9	105.1
Üzüm	min ton	5.8	8.1	71.8
Yaşıl çay yarpağı	ton	773.4	717.2	107.8

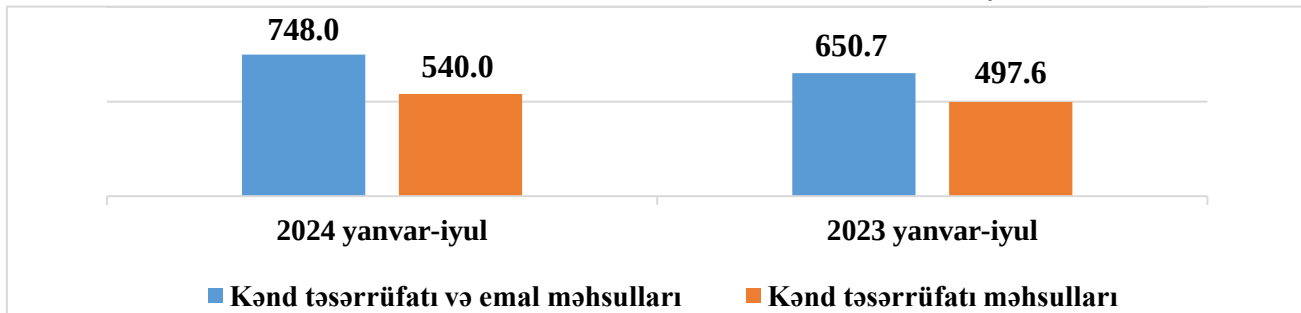
Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

KƏND TƏSƏRRÜFATI məhsulları bazarı

✚ 2024-cü ilin yanvar-iyul aylarında 540.0 milyon ABŞ dolları dəyərində kənd təsərrüfatı məhsulu ixrac olunub. Kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı ötən ilin müvafiq dövrünə nəzərən dəyər ifadəsində 8.5 faiz artıb (*Şəkil 3*).

Şəkil 3. Kənd təsərrüfatı və emal məhsullarının ixracı, milyon ABŞ dolları

Mənbə: Dövlət Gömrük Komitəsi

✚ Müqayisə olunan dövr üzrə əsas kənd təsərrüfatı məhsullarının ixrac göstəriciləri *Cədvəl 2*-də verilib.

Cədvəl 2. Kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı

Məhsulun adı	Yanvar-iyul 2024		Yanvar-iyul 2023		Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbəti, %-lə	
	miqdarı (min ton)	məbləği (mln. dollar)	miqdarı (min ton)	məbləği (mln. dollar)	miqdara görə	məbləğə görə
Tərəvəz	189.3	170.1	214.7	169.8	88.2	100.2
ondan:						
kartof	48.2	20.5	70.9	30.8	68.0	66.4
pomidor	116.9	139.5	112.0	124.3	104.4	112.2
Meyvə	179.2	213.7	182.2	230.3	98.4	92.8
ondan:						
qoz-fındıq	9.1	55.5	13.1	65.0	69.4	85.4
sitrus meyvələri	0.2	0.2	0.8	0.6	20.6	28.4
üzüm	0.8	0.7	0.9	0.9	85.4	80.4
qarpız, qovun	8.6	4.2	10.8	4.8	79.8	88.1
alma, armud, heyva	38.4	25.6	41.4	26.9	92.7	95.2
ərik, albalı, gilə, şaftalı	62.1	67.3	69.4	79.8	89.4	84.3
nar	3.7	3.3	6.2	8.1	58.8	40.4
xurma	35.4	27.8	20.3	14.8	1.7 d.	1.9 d.
Arpa	0.1	0.02	1.9	0.4	5.1	6.0
Tütün xammalı	4.8	13.2	1.3	3.0	3.6 d.	4.5 d.
Pambıq mahılcı	81.3	125.6	42.9	79.4	1.9 d.	1.6 d.
Gön-dəri	1.9	5.2	2.0	5.2	95.1	100.2
Heyvandarlıq məhsulları*	x	12.1	x	9.6	x	1.3 d.
Cəmi	x	540.0	x	497.6	x	108.5

Mənbə: Dövlət Gömrük Komitəsi

*Heyvandarlıq məhsullarına ət, süd və qaymaq, yun, təbii bal, quş yumurtası, barama, xam ipək, ipək tullantıları və diri heyvanların dəyəri daxildir.

✚ Cari ilin iyul ayında çiyələyin, gilasin, kartofun (Cəlilabad), pomidorun, lobyanın, yerkökünün, xiyarın və sarımsağın topdansıatış qiyməti əvvəlki aya nisbətən artıb, digər məhsulların qiyməti isə aşağı olub və ya sabit qalıb (**Cədvəl 3**).

Cədvəl 3. İyul ayında kənd təsərrüfatı məhsullarının topdansıatış qiymətinin əvvəlki aya nisbətən dəyişməsi (manatla)

Adı	İyun 2024	İyul 2024	Fərq	Adı	İyun 2024	İyul 2024	Fərq
Meyvə							
Alma	Simerenko			Armud	Meşəgözəli		
	1.00	1.00	0.0%		2.40	2.40	0.0%
	Fuji				Yay armudu		
	1.30	1.20	-7.7%		2.60	0.85	-3.1 d.
Moruq	yerli			Portağal	Türkiyə		
	4.10	2.00	-2.1 d.		2.00	2.00	0.0%
Çiyələk	Cəlilabad/Xaçmaz, Viktoriya			Qarpız	yerli		
	1.40	2.95	2.1 d.		1.15	0.40	-2.9 d.
	Bakı/Xaçmaz, Viktoriya			Yemiş	yerli		
1.45	2.95	2 d.	1.40		0.68	-2.1 d.	
Limon	Türkiyə			Ərik	Qırmızıyanaq		
	0.40	0.40	0.0%		1.45	1.25	-13.8%
Gilas	Öküzürəyi/idxal			Şaftalı	Fədai		
	3.75	6.65	1.8 d.		2.15	1.65	-23.3%
	Napoleon/idxal				Nektarin		
	5.00	6.65	33.0%		2.15	1.35	-37.2%
Qarağat	Qara			Üzüm	Kardinal		
	3.00	2.15	-28.3%		2.90	2.15	-25.9%
Tərəvəz							
Kartof	Cəlilabad (təzə, iri)			Soğan	Bərdə		
	0.70	0.75	7.1%		0.28	0.28	0.0%
	Şəmkir (təzə, iri)				Qırmızı (yerli)		
	1.85	0.90	-2.1 d.		1.20	1.00	-16.7%
Göy-göyərti	Qarışıq			Xiyar	Melit		
	0.16	0.16	0.0%		0.35	0.73	2.1 d.
Pomidor	Xaçmaz, Sultan				Yelpənək		
	1.10	1.50	36.4%	0.45	0.65	44.4%	
	Çəhrayı			Kələm	Bərdə		
0.95	2.60	2.7 d.	0.58		0.58	0.0%	
Lobya	yerli			Noxud	yerli		
	1.20	2.25	1.9 d.		2.50	2.50	0.0%
Bibər	yaşıl (yerli)			Sarımsaq	yerli		
	1.65	1.10	-33.3%		2.75	3.50	27.3%
Çuğundur	yerli			Badımcan	yerli		
	0.55	0.55	0.0%		1.10	0.63	-42.7%
Yerkökü	Bərdə			Qarğıdalı sütünli	yerli		
	0.70	0.75	7.1%		0.35	0.23	-34.3%

Mənbə: Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (www.aqrrarbazari.az)

✚ Cari ilin iyul ayında almanın (“Palmet”), limonun (Lənkəran), şaftalının (“Yastı”), gilasin (“Napoleon”), ərikin, çuğundurun, yerkökünün, soğanın, kələmin və qarğıdalı sütülünün qiyməti keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən aşağı olub və ya sabit qalıb, digər kənd təsərrüfatı məhsullarının qiyməti isə yüksək olub (**Cədvəl 4**).

Cədvəl 4. Kənd təsərrüfatı məhsullarının 2024-cü ilin iyul ayındakı topdansaş qiymətinin ötən ilin müvafiq ayına nisbətən dəyişməsi (manatla)

Adı	İyul 2023	İyul 2024	Fərq	Adı	İyul 2023	İyul 2024	Fərq
Meyvə							
Alma	Palmet/Simerenko			Armud	Meşəgözəli		
	1.30	1.00	-23.1%		1.05	2.40	2.3 d.
	Yay alması				Krasavitsa/Santa Maria		
Zoğal	0.80	1.15	43.8%	Üzüm	1.15	1.95	69.6%
	digər				Kardinal		
Çiyələk	1.25	1.90	52.0%	Qarpız	1.25	2.15	72.0%
	digər				yerli		
Limon	0.85	1.50	76.5%	Gilas	0.35	0.40	14.3%
	Lənkəran				Öküzürəyi/idxal		
	0.53	0.40	-24.5%		4.75	6.65	40.0%
Şaftalı	Türkiyə			Ərik	Napoleon/digər		
	0.25	0.40	60.0%		4.50	4.50	0.0%
	Nektarin (yerli)				Qırmızıyanaq		
Gavalı	1.05	1.35	28.6%	Qarağat	4.50	1.25	-72.2%
	Yastı (yerli)				qırmızı		
Gavalı	1.15	1.00	-13.0%	Moruq	2.75	2.90	5.5%
	digər				yerli		
	0.95	1.15	21.1%		1.90	2.00	5.3%
Tərəvəz							
Kartof	Tovuz (təzə, iri)			Soğan	Bərdə		
	0.63	0.65	3.2%		0.33	0.28	-15.2%
Balqabaq	Yerli			Xiyar	Ağdam, sarı		
	0.40	1.25	3.1 d.		0.33	0.29	-12.1%
Lobyə	yerli			Kələm	Melit		
	1.40	2.25	60.7%		0.38	0.73	1.9 d.
Pomidor	Çəhrayı			Noxud	Yelpənək		
	0.60	2.60	4.3 d.		0.38	0.65	71.1%
	Göy-Göyərtili	Bakı			Sarımsaq	Bərdə	
1.05		2.45	2.3 d.	0.78		0.58	-25.6%
Bibər	qarışıq			Badımcan	yerli		
	0.13	0.16	23.1%		2.35	2.50	6.4%
Çuğundur	yaşıl, yerli			Qarğıdalı sütünü	yerli		
	0.33	1.10	3.3 d.		2.00	3.50	75.0%
Yerkökü	yerli			Qarğıdalı sütünü	yerli		
	0.63	0.55	-12.7%		0.30	0.63	2.1 d.
Yerkökü	iri			Qarğıdalı sütünü	yerli		
	0.90	0.80	-11.1%		0.29	0.23	-20.7%

Mənbə: Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (www.aqrrarbazari.az)

KƏND TƏSƏRRÜFATI sahəsinə dövlət dəstəyi

2024-cü ilin yanvar-iyul ayları ərzində Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən 7516 kənd təsərrüfatı texnikasının satışı maliyyələşdirilib (**Cədvəl 5**).

Cədvəl 5. Lizinqə verilmiş kənd təsərrüfatı texnikası (ədəd)

Texnikanın adı	Cəmi (2005 - 31.07.2024)	2024-cü ilin yanvar-iyul ayları ərzində lizinqə verilib
Cəmi	86988	7516
Taxılıyığan kombayn	1379	25
Pambıqyıığan kombayn	222	0
Traktor	19314	1225
Digər texnikalar	66073	6266

Mənbə: Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

2024-cü ilin yanvar-iyul ayları ərzində Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən aqrar sektorda fəaliyyət göstərən 2521 fiziki və hüquqi şəxsə 46.4 milyon manat məbləğində güzəştli kredit verilib. Bunun 36.9 milyon manatı texnika və avadanlıq təyinatlı kreditlər, 480 min manatı güzəştli kreditlər, 9 milyon manatı isə mikrokreditlərdir.

2024-cü ilin yanvar-iyul ayları ərzində Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən 2324 baş iribuynuzlu damazlıq heyvanın alışına 7.3 milyon manat, habelə kənd təsərrüfatı texnikası və avadanlıqlarının alışı üçün 52.7 milyon manat məbləğində güzəşt vəsaiti ayrılıb.

XƏBƏRLƏR

BAKIDA AZƏRBAYCAN-BOLQARISTAN HÖKUMƏTLƏRARASI KOMİSSİYASININ 6-cı İCLASI KEÇİRİLİB

İyulun 1-də Bakıda Azərbaycan Respublikası ilə Bolqarıstan Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 6-cı iclası keçirilib.

Əvvəlcə Azərbaycan-Bolqarıstan hökumətlərarası komissiyasının 6-cı iclasının iştirakçıları Fəxri Xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirəsini yad edib, məzarı önünə gül dəstələri qoyublar. Daha sonra görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə Əliyevanın xatirəsi ehtiramla anılıb, məzarı üzərinə gül dəstələri düzülüb.

Sonra nümayəndə heyəti Şəhidlər Xiyabanında Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş Vətən övladlarının xatirəsini yad edib, məzarları önünə güllər düzüb.

İclasdan əvvəl hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan tərəfindən həmsədri, kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə komissiyanın Bolqarıstan tərəfindən həmsədri, energetika naziri Vladimir Malinovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti

arasında ikitərəfli görüş olub. Görüşdə Azərbaycanla Bolqarıstan arasında ikitərəfli əməkdaşlığın istiqamətləri, enerji, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, texnologiya transferi, ticarət dövriyyəsinin artırılması, qarşılıqlı investisiyaların təşviqi, məhsulların üçüncü ölkələrə ixracı zamanı Orta Dəhlizin yaratdığı üstünlüklərdən istifadə, qida təhlükəsizliyi, ətraf mühitin mühafizəsi, əmək və sosial müdafiə, səhiyyə, mədəniyyət, əqli mülkiyyət, turizm sahələrində əməkdaşlıq və digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Daha sonra Azərbaycan Respublikası ilə Bolqarıstan Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyaanın 6-cı iclası öz işinə başlayıb.

Qonaqları salamlayan Azərbaycan-Bolqarıstan iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyaanın həmsədri, kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov bildirib ki, iki ölkə arasında əlaqələr yüksələn xətlə inkişaf edir. Bununla belə, Azərbaycan və Bolqarıstan arasında iqtisadi sahədə əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi üçün böyük potensial mövcuddur.

Nazir iki ölkənin iqtisadi potensialını nəzərə alaraq ticarət əlaqələrinin daha da şaxələndirilməsinin, ticarət dövriyyəsinin artırılmasının vacibliyinə diqqət çəkib və bildirib ki, birgə təşkil olunan biznes forumlar, ixracıyönümlü rəqabətqabiliyyətli məhsullarımız haqqında mütəmadi məlumat mübadiləsi, o cümlədən beynəlxalq sərgilərdə qarşılıqlı fəallıq işgüzar dairələrimiz arasında əməkdaşlığı gücləndirəcək. Məcnun Məmmədov hər iki ölkənin iş adamlarını məhsulların üçüncü

ölkələrə ixrac olunması üçün əlverişli coğrafi mövqelərdən, Azərbaycan və Bolqarıstandakı iqtisadi zonaların üstünlüklərindən maksimum yararlanmağa çağırır.

Azərbaycanın 2020-ci ildə tarixi ədaləti bərpa etməklə 30 il işğal altında olan torpaqlarını azad etdiyini xatırladan nazir Məcnun Məmmədov bu ərazilərdə bütün şəhər və kəndlərin dağıldığını, tarixi, mədəni və dini obyektlərin məhv edildiyini bildirib. Nazir əlavə edib ki, hazırda yaşıl bərpa prinsipləri və ağıllı konsepsiyalar əsasında işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası, yenidən qurulması, bu ərazilərdə gələcək inkişafın təmin olunması, zəruri infrastrukturun yaradılması istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər uğurla həyata keçirilir.

Regionlararası əməkdaşlığın mühüm olduğunu deyən nazir beynəlxalq platformalarda da ölkələrin haqlı mövqeyinin qarşılıqlı müdafiəsinin mühüm olduğunu vurğulayıb.

Azərbaycan-Bolqarıstan iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyasının həmsədri, energetika naziri Vladimir Malinov qeyd edib ki, Bolqarıstan tərəfi qarşılıqlı maraq doğuran bütün sahələrdə - ticarət və sənaye, investisiyalar, enerji, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, müdafiə, turizm, mədəniyyət və bir çox başqa sahələrdə Azərbaycanla əməkdaşlıq üçün mövcud imkanlardan istifadədə maraqlıdır. O qeyd edib ki, iki ölkə arasında ticarət əlaqələrinin intensivləşdirilməsi, iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində işlərin aparılması vacib əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycanı Bolqarıstanın enerji sahəsində strateji tərəfdaşı adlandıran Vladimir Malinov Bolqarıstana və Cənub-Şərqi Avropa regionuna təbii qazın nəqli üçün mənbələrin və marşrutların şaxələndirilməsi istiqamətində Azərbaycanın göstərdiyi dəstəyə görə minnətdarlığını ifadə edib.

Bolqarıstanlı nazir Cənub Qaz Dəhlizinin genişləndirilməsinin tərəfdarı və Azərbaycandan əlavə həcmdə təbii qazın alınması imkanlarını müzakirə etməyə hazır olduqlarını bəyan edib.

Daha sonra Azərbaycan-Bolqarıstan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 6-cı iclasının yekunlarına dair protokolu imzalanıb. Sənəd iki ölkə arasında iqtisadiyyat, kənd təsərrüfatı, qida təhlükəsizliyi, energetika, nəqliyyat, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, elmi-texniki və humanitar, sosial, səhiyyə, ətraf mühit və turizm sahələrində ikitərəfli əməkdaşlığı daha da inkişaf etdirməyi nəzərdə tutur. Yekun protokolda, həmçinin iki ölkə arasında ikitərəfli münasibətlərin hüquqi-normativ bazasının daha da təkmilləşdirilməsi niyyəti əksini tapıb. Tərəflər Azərbaycan-Bolqarıstan iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 7-ci iclasının gələn il Bolqarıstanda keçirilməsi barədə razılığa gəliblər.

NAZİR MƏCNUN MƏMMƏDOV XAÇMAZDA TAXIL BİÇİNİ PROSESİNİ İZLƏYİB, FERMERLƏRLƏ GÖRÜŞÜB

Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov iyulun 2-də Xaçmaz rayonunda taxıl biçininin təşkili prosesini izləyib. Rayonun Alıcıqışlaq kəndində taxıl biçini prosesində iştirak edən nazir yerli fermerlərlə görüşüb, biçinin sürətli və itkisiz təşkili üçün görülən işlər barədə məlumat verib.

“Azərbaycan-Türkiyə Toxum Araşdırma Ortaq Müəssisəsi”nin rəhbəri İmamhüseyn Şirinov biçin aparılan 28 hektar sahədə “Qobustan” buğda sortunun əkildiyini, sahədən orta hesabla 44-46 sentner məhsul gözlədiklərini bildirib.

Fermerlərlə müzakirələrdə taxılçılığın inkişafı, düzgün toxum seçimi, gübrə normaları, taxıl əkinlərində aqrotexniki qulluq qaydalarına riayət etmək, yeni becərmə üsulları, dövlət dəstəyi mexanizmləri və digər mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Aqrar sahənin inkişafı ilə bağlı fermerlərin təklifləri qeydə alınıb, qaldırılan məsələlərin həlli üçün tapşırıqlar verilib.

Məlumat üçün bildirək ki, bu il Xaçmaz rayonunda 18942 hektar sahədə payızlıq taxıl əkilib. Əkinlərin 12029 hektarını buğda, 6913 hektarını arpa sahələri təşkil edir. Rayonda biçin prosesində 48 kombayn iştirak edib. Bunlardan 28-i fiziki və hüquqi şəxslərin mülkiyyətində olan kombaynlardır. “Aqroservis” ASC taxıl biçininə 20 kombayn dislokasiya edib.

NAZİR MƏCNUN MƏMMƏDOV ŞABRANDA TƏSƏRRÜFATLARA BAŞ ÇƏKİB, FERMERLƏRLƏ GÖRÜŞÜB

Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov Şimal bölgəsinə səfəri çərçivəsində iyulun 3-də təsərrüfatlara baş çəkib, fermerlərlə görüşüb.

Nazir əvvəlcə Şabran rayonunun Udullu kəndində pivot suvarma sistemi altında olan qarğıdalı sahəsi ilə tanış olub. Məlumat verilib ki, son illər ölkədə qarğıdalı əkininə maraq artıb. Silosluq qarğıdalı yetişdirilməsi heyvandarlıq təsərrüfatlarının sulu-şirəli yemə olan tələbatının ödənilməsini və qidalı yemlə təminatını yaxşılaşdırır. Qarğıdalı əkinləri xüsusilə südçülük üzrə ixtisaslaşmış təsərrüfatların qışlama dövründə yaşıl yemə olan tələbatının ödənilməsində mühüm rol oynayır.

Daha sonra nazir rayonun Ağalıq kəndində 50 hektar sahədə salınmış intensiv və superintensiv alma, armud, gavalı, nektarin, giləs və heyva bağlarına baş çəkib. Şabranda meyvəçilik kənd təsərrüfatının ənənəvi sahələrindəndir. Son illərdə yeni salınan intensiv meyvə bağlarına dövlət tərəfindən subsidiyaların verilməsi bu sahənin inkişafına öz müsbət təsirini göstərir. Ölkə ərazisində istehsal olunan meyvənin həcmnin artırılması xarici məhsula tələbatı azaltmaqla yanaşı, yerli fermerlərin iqtisadi vəziyyətinə də müsbət təsir göstərir. Məhsuldar bağların salınması ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və ixracın artırılmasında mühüm rol oynayır.

Nazir, həmçinin Dəvəçi kəndində fəaliyyət göstərən quşçuluq təsərrüfatı ilə tanış olub. Bu təsərrüfatda istehsal olunan məhsullar əsasən daxili bazarda realizə edilir. Bölgələrdə bu tip təsərrüfatların yaradılması məşğulluğun təmin olunmasına da müsbət təsir göstərir. İstehsal gücü ildən-ilə artan təsərrüfatda 100-dək işçi çalışır.

Məcnun Məmmədov Dəvəçi kəndində fəaliyyət göstərən istixana kompleksində olub. 2 hektar sahədə yerləşən istixana kompleksində ildə 150 ton tərəvəz yetişdirilir. Gələcəkdə istixana kompleksinin sahəsinin daha da genişləndirilməsi, istehsalın daha da artırılması nəzərdə tutulub.

Nazir fermerlərlə istixana şəraitində tərəvəz yetişdiriciliyi, aqrotekniki qulluq qaydaları, məhsul satışı məsələləri ətrafında müzakirələr aparıb, tövsiyələrini verib.

Son illər Azərbaycanda aqroekoturizmə maraq artıb. Aqroekoturizm fermerlər üçün əsaslı investisiya tələb etməyən, yeni gəlir mənbəyi formalaşdırmağa imkan verən sahədir. Bu səbəbdən Azərbaycanda fəaliyyət göstərən nümunəvi fermer təsərrüfatları həm də turizm təklifləri etməklə aqroekoturizmin daha da canlanmasına öz töhfələrini verirlər.

Belə təsərrüfatlardan biri də Şabran rayonunda yerləşir. Ümumi sahəsi 1,5 hektar olan bağda 50-dən artıq növ və çeşiddə meyvə-tərəvəz yetişdirilir. Aqroekoturizm mərkəzinin rəhbəri Şöhrət Məmmədov bildirib ki, bağda daha çox ekoloji becərmə üsullarına üstünlük verilir. Günəş panelləri ilə təmin olunan bağ suya qənaət edən müasir damcılı suvarma sistemi ilə suvarılır. Aqrar sahədə elmi yanaşmanın mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini deyən Şöhrət Məmmədov mərkəzdə yerləşən təlim otağında kənd təsərrüfatının müxtəlif sahələrinə dair seminar və təlimlərin keçirildiyini vurğulayıb.

Görüşdə aqroekoturizmin daha da inkişaf etdirilməsi, bu sahədə fəaliyyət göstərən təsərrüfatlar arasında əməkdaşlıq, xarici təcrübənin öyrənilməsi, daxili turizmin inkişafında və regionlarda məşğulluq səviyyəsinin artmasında bu sahənin rolu barədə müzakirələr aparılıb, fermerə nazirliyin müvafiq struktur bölmələri ilə əməkdaşlıq etmək tövsiyə olunub.

AZƏRBAYCAN VƏ NİDERLAND KƏND TƏSƏRRÜFATI NAZİRLƏRİNİN GÖRÜŞÜ OLUB

Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Niderland Krallığında rəsmi səfərdə olub. Səfər çərçivəsində nazir Məcnun Məmmədov iyulun 10-da Niderland Krallığının kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, ərzaq təhlükəsizliyi və təbiət naziri Femke Mariye Viersma ilə görüşüb. Görüşdə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, aqrar sahədə fəaliyyət göstərən şirkətlərin təmsilçiləri iştirak edib.

Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov Azərbaycanda aqrar inkişaf strategiyasının əsas istiqamətləri, həyata keçirilən innovativ layihələr barədə məlumat verib, ölkəmizdə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi ilə milli aqro-ərzaq sistemlərinin inkişaf etdirilməsinin əsas hədəflərdən biri olduğunu diqqətə çatdırıb.

Görüş zamanı iki ölkə arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycanın qabaqcıl kənd təsərrüfatı ölkəsi olan Niderlandın aqrar sektorda uğurlu təcrübəsini öyrənməkdə maraqlı olduğu vurğulanıb, gələcəkdə bu sahədə həm elmi, həm də təcrübə mübadiləsi baxımından iki ölkənin müvafiq dövlət və özəl qurumları arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinin mümkünlüyü qeyd olunub.

Niderland Krallığının kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, ərzaq təhlükəsizliyi və təbiət naziri öz növbəsində ölkəsinin Azərbaycanla kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu vurğulayıb. O, kənd təsərrüfatı sahəsində qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi üçün böyük potensialın olduğunu, bu sahədə özəl qurumlar arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin vacib olduğunu bildirib. Nazir Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP 29) Azərbaycanda keçirilməsinin əhəmiyyətinə toxunub, COP 29-un gündəliyinin formalaşmasında maraqlı olduqlarını ifadə edib və bu istiqamətdə əməkdaşlıq etmək istədiklərini vurğulayıb.

Tərəflər iki ölkə arasında kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının ticarət dövriyyəsinin artırılması, aqrar sahədə ən müasir texnologiyaların transferi, rəqəmsallaşma, aqrar sektorda elmi-tədqiqat və təhsil sahələrində təcrübə proqramlarının həyata keçirilməsi, elmi tədqiqat sahəsində məlumat mübadiləsi, birgə elmi tədqiqat işlərinin aparılması, peşəkar kadrların hazırlanması, aqrar sahədə qabaqcıl təcrübə və texnologiyaların transferi, gələcək əməkdaşlığın istiqamətləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Azərbaycan nümayəndə heyəti səfər çərçivəsində Niderlandın aqrar təhsil müəssisələrinin, kənd təsərrüfatı şirkətlərinin və aparıcı təsərrüfatların fəaliyyəti ilə tanış olub.

Nümayəndə heyəti əvvəlcə Niderlandın kənd təsərrüfatının müxtəlif istiqamətləri üzrə ixtisaslaşmış peşə-ixtisas təhsili müəssisəsi olan AERES kənd təsərrüfatı məktəbinin maddi-texniki bazası ilə tanış olub. Məktəbdə bakalavr və magistratura, peşə təhsili üzrə 100-ə yaxın kurs və təlim proqramı mövcuddur. Bu təhsil müəssisəsində ölkə iqtisadiyyatının prioritet sahələrindən birinə çevrilmiş aqrar sahə üzrə yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlanır. Kurs və təlim proqramlarının iştirakçıları burada bitkiçilik, meyvəçilik və heyvandarlıq sahəsində zəruri peşə vərdişlərinə, bilik və bacarıqlara yiyələnirlər. Görüşdə aqrar təhsilin təşkili, AERES ilə Azərbaycanın təhsil müəssisələri arasında əməkdaşlıq imkanları barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Daha sonra Azərbaycan nümayəndə heyəti Niderland Quşçuluq Mərkəzinə baş çəkib, quş əti və yumurtaların çeşidlənməsi prosesini izləyib, ölkədə quşçuluğun inkişafı istiqamətlərini, bu sahədə əməkdaşlıq imkanlarını yerli mütəxəssislərlə müzakirə ediblər.

Nümayəndə heyəti yüksək ixtisaslı kənd təsərrüfatı mütəxəssisləri hazırlayan, dünyada kənd təsərrüfatı sahəsində kadr hazırlığına görə xüsusi reytingə sahib olan Wageningen Universitetinə də baş çəkib, ali təhsil müəssisəsində tədrisin təşkili prosesi ilə maraqlanıblar. Sağlam qida və ətraf mühit prinsiplərinə xüsusi diqqət yetirildiyini deyən universitet rəhbərliyi tədris metodikası, elmi tədqiqat işləri barədə qonaqlara ətraflı məlumat verib, ali təhsil müəssisəsində səfər iştirakçıları üçün istixana bağçılığı, bitkiçilik və toxum yetişdirmə texnologiyaları ilə bağlı təqdimatlar keçiriblər. Görüş zamanı Wageningen Universitetində təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin sayının artırılması, tələbə-müəllim mübadiləsi barədə müzakirələr aparılıb, bu sahədə birgə əməkdaşlığın genişləndirilməsi barədə razılığa gəlinib.

Müasir istixana bağçılığı üzrə ixtisaslaşan Dünya Bağçılıq Mərkəzinə (World Horti Center) baş çəkən səfər iştirakçıları bu sahədə tətbiq olunan innovasiyalar, istixana sistemində tətbiq olunan innovativ işıqlandırma texnologiyası ilə tanış olublar. Azərbaycan nümayəndə heyəti üçün “Signify” şirkəti tərəfindən istixanaların elektrik enerjisi ilə təmin edilməsi ilə bağlı təqdimat keçirilib.

Nümayəndə heyəti bağçılıq sahəsi üzrə ixtisaslaşmış məsləhət bürosunu da (Looije Agro Technics) ziyarət edib, Azərbaycanda mövcud olan istixana komplekslərinin müasirləşdirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıb. Niderlandlı mütəxəssislər müasir istixanaların qurulması və idarə olunması ilə bağlı Azərbaycandakı tərəfdaşlarına kömək etməyə hazır olduqlarını bəyan ediblər.

Azərbaycan nümayəndə heyəti səfər çərçivəsində gülçülük və toxumçuluq təsərrüfatlarına da baş çəkib, burada tətbiq edilən müasir becərmə texnologiyaları ilə tanış olub.

BUDAPEŞTDƏ AZƏRBAYCAN VƏ MACARISTAN KƏND TƏSƏRRÜFATI NAZİRLƏRİNİN GÖRÜŞÜ KEÇİRİLİB

Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Macarıstan Respublikasında rəsmi səfərdə olub. Səfər çərçivəsində nazir Məcnun Məmmədov iyulun 12-də Macarıstanın kənd təsərrüfatı naziri İstvan Nagy ilə görüşüb. Görüşdə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, aqrar sahədə fəaliyyət göstərən şirkətlərin təmsilçiləri iştirak edib.

Görüş zamanı iki ölkə arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov indiyədək keçirilən görüşlərdə aqrar sahədə müasir texnologiyaların transferi, mütəxəssis hazırlığı, azərbaycanlı gənc mütəxəssislərin Macarıstanda uzunmüddətli təcrübə proqramlarına cəlb edilməsi, heyvandarlıq (embrion transferi) sahəsində əməkdaşlığın davam etdirilməsi, quşçuluq sahəsində Macarıstan təcrübəsinin öyrənilməsi və bu sahədə əməkdaşlığa başlanılması, aqrar sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarlar arasında sıx əlaqələrin qurulması ilə bağlı razılıq əldə edildiyini xatırladı. İki ölkə arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əlaqələrin daha da genişləndirilməsinin vacib olduğu vurğulanıb, kənd təsərrüfatı sahəsində Azərbaycan-Macarıstan İşçi Qrupunun fəaliyyətinin mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyi qeyd olunub.

Azərbaycan tərəfi iki ölkənin iqtisadi potensialını nəzərə alaraq ticarət əlaqələrinin daha da şaxələndirilməsinin, ticarət dövriyyəsinin artırılmasının vacibliyinə diqqət çəkib. Nazir Məcnun Məmmədov macar həmkarını Azərbaycana səfərə dəvət edib, ona işğaldan azad olunan tarixi torpaqlarımızda bərpa, yenidənqurma və zəruri infrastrukturun yaradılması istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlərlə yaxından tanış olmağı təklif edib. Bu ərazilərdə kənd təsərrüfatının bərpası və inkişafı istiqamətində Azərbaycanın dost ölkələrlə əməkdaşlıq etdiyini diqqətə çatdıran nazir macar sahibkarları bu ərazilərdə investisiya imkanlarını dəyərləndirməyə çağırıb.

Macarıstanın kənd təsərrüfatı naziri İstvan Nagy öz növbəsində Macarıstanın Azərbaycanla dost ölkə olduğunu, bütün sahələr üzrə tərəfdaşlıq münasibətlərini inkişaf etdirməyə maraq göstərdiyini deyib. Qeyd edib ki, iki ölkə arasında ticarət əlaqələrinin intensivləşdirilməsi, aqrar sahədə əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində işlərin aparılması vacib əhəmiyyət daşıyır.

İstvan Nagy dəvəti məmnuniyyətlə qəbul edərək yaxın zamanlarda Azərbaycana səfər edəcəyini deyib.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Macarıstanda səfərdə olan Azərbaycan nümayəndə heyəti, həmçinin bu ölkənin aqrar təhsil müəssisələrinin, kənd təsərrüfatı şirkətlərinin və aparıcı təsərrüfatlarının fəaliyyəti ilə tanış olub.

Nümayəndə heyəti əvvəlcə Macarıstanın şimal-qərbində yerləşən Babolna şəhərində “Tetra” şirkətinin atçılıq mərkəzinə baş çəkib. Səfər iştirakçılarına burada atçılığın inkişafı istiqamətində görülən işlər, mərkəzdə yaradılan şərait, atların yetişdirilməsi, saxlanması, istifadəsi, at cinslərinin damazlıq keyfiyyətlərinin təkmilləşdirilməsi barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, macar at cinslərinin damazlıq keyfiyyətlərinin təkmilləşdirilməsində ərəb atlarından istifadə edilir.

Görüş zamanı milli at cinslərinin və beynəlxalq genefonda daxil olan at cinslərinin damazlıq özlərinin qorunub saxlanması, eləcə də yüksək keyfiyyətlərə və qiymətli irsi əlamətlərə malik cins atların yetişdirilməsi və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Daha sonra səfər iştirakçıları Avropanın ən böyük damazlıq quşçuluq müəssisələrindən biri olan “Tetra Ltd.” kombinatında olub, Macarıstanda quşçuluq sənayesində mövcud vəziyyət, ölkədə quşçuluğun inkişafı istiqamətləri ilə maraqlanıblar. Müəssisə rəhbərliyi səfər iştirakçlarına damazlıq, həmçinin əmtəəlik quş əti və yumurta istehsalı prosesində tətbiq olunan yeniliklər, genetik tədqiqatlar, yem rasionlarının hazırlanması, damazlıq-seleksiya işi üzrə texnoloji prosesin ümumi iş prinsipi barədə ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, heyvandarlığın digər sahələrində olduğu kimi, quşçuluq sektorunda da damazlıq-seleksiya işləri zootexniki tədbirlərin vahid sistemi olmaqla damazlıq quşların elmi əsaslarla yetişdirilməsini təmin edir. Qeyd olunub ki, müəssisə genetik material istehsal etmək, damazlıq quşçuluq müəssisələrini yüksək məhsuldar damazlıq yumurta və birgünlük cücə ilə təmin etmək üçün elmi əsaslarla idarə edilir.

Azərbaycan nümayəndə heyəti ölkədə quşçuluğun inkişafı istiqamətlərini, bu sahədə əməkdaşlıq imkanlarını yerli mütəxəssislərlə müzakirə ediblər.

Səfər iştirakçıları, həmçinin Avropanın ən qədim kənd təsərrüfatı ali təhsil müəssisəsi olan Macarıstanın Kənd Təsərrüfatı və Təbiət Elmləri Universitetinin (MATE) maddi-texniki bazası ilə tanış olub, ali təhsil müəssisəsində tədrisin təşkili prosesi ilə maraqlanıblar. Səfər çərçivəsində MATE-nin prorektoru Katalin Posta ilə görüş keçirilib. Universitet rəhbərliyi tədris metodikası, elmi tədqiqat işləri barədə qonaqlara ətraflı məlumat verib, universitetin 2030-cu il üçün strateji planlarını açıqlayıb.

Görüş zamanı Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (ADAU) və MATE arasında əməkdaşlıq imkanları, tələbə-müəllim mübadiləsi barədə müzakirələr aparılıb, bu sahədə birgə əməkdaşlığın genişləndirilməsinin vacib olduğu vurğulanıb.

Azərbaycan nümayəndə heyəti macar həmkarları ilə faydalı ikitərəfli əməkdaşlığın qurulması, birgə elmi tədqiqatların aparılması, təcrübə mübadiləsi istiqamətində əməkdaşlığın inkişafında maraqlı olduğunu ifadə edib.

**“Kənd təsərrüfatı”
Aylıq İnformasiya Bülleteni
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində
Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi
tərəfindən hazırlanıb**

Əlaqə:

(+994 12) 599-08-88

<https://atm.gov.az/az>
<https://agroeeconomics.az/>

info@atm.gov.az

Süleyman Vəzirov küçəsi, 91
AZ 1025 Bakı, Azərbaycan

AQRAR TƏDQİQATLAR
MƏRKƏZİ